

Izlaganje na Katedri tefsira i hadisa, Tuzla, Džamija kralja Abdulaha, 4.2.2015. godine

Predavač: Dr. Sead-ef. Seljubac

Bismillah, ve-l-hamdu lillah, ve selamun 'ala resulillah. Cijenjena braćo i poštovane sestre,

Kada je, nakon učinjene greške u džennetu, Adem-pejgamber izgubio ljepote koje je, zajedno sa svojom dragom Havvom, do tada uživao, Allah je odredio da oboje, ali i prokleti Iblis, žive na Zemlji. Tada im je obećao:

Od Mene će vam Uputstvo (هُدًى) dolaziti, i oni koji uputstvo Moje budu slijedili - ničega se neće bojati i ni za čim neće tugovati.[\[1\]](#)

Milostivi Allah, Koji nikada ne iznevjeri Svoje obećanje [\[2\]](#) (لَا يُخْلِفُ الْمِيعَادَ). Tokom cijele ljudske povijesti, u kontinuitetu, slao je Svoje Uputstvo, jer je milostiv; i znao je da čovjek bez Njegovog Vodstva [\[3\]](#) neće moći sam uspješno proći dunjalučkim putem. U potpunjenje Knjige Vodilje, Allahovom voljom, mi, ummet Muhammed-pejgamberov, dobijamo u Kur'an-i Kerimu. Eto, upravo ta Knjiga je, bez svake sumnje, Uputstvo Božije, svim ljudima, svakom pojedincu, do njegovog posljednjeg daha, ili do posljednjeg dana trajanja Dunjaluka. Uputstvo je ponuđeno. Čovjek ga prihvata ili odbacuje.

Prihvataju ga oni koji su duboko svjesni Božijeg sveprisustva i imaju želju da svoj život oblikuju u svjetlu te svjesnosti [\[4\]](#); Kur'an ih naziva muttekinima [\[5\]](#) (هُدًى لِّلْمُتَّقِينَ). Takvi se ne boje dunjalučkih kušnji, niti žale za bilo čime što im od dunjalučkih ukrasa promakne [\[6\]](#) (فَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ).

Imaju i oni drugi koji glavu okreću od tog Uputstva, jer ih ono opominje i podsjeća, pa svoj život žive na pogrešan način i tako ga čine tjeskobnim i mučnim [\[7\]](#) (مَعِيشَةً مُّعْتَدِلًا); jalovim i duhovno uskim, bez ikakvog stvarnog smisla ili svrhe. [\[8\]](#)

Šta znači ispravno ili pogrešno živjeti život? Pitanje je to koje je vezano za red ili nered na Zemlji.

Onda kada je čovjek učinio prvu grešku dokazao je sebi, ali i drugima, da se on u samoga sebe ne može apsolutno pouzdati, da njegov sud o dobrome i lošem nije pouzdan, jer na njega utječu najmanje dva faktora: vlastita strast za nečim i negativno okruženje, oličeno u šejtanu. Zato su mu, kako ne bi pogriješio, nužne definicije ispravnog i pogrešnog, date od Onoga Koji je stvorio svjetove i dao zakonitosti po kojima oni funkcioniraju, prirodne i društvene. Jer, može nam se nešto nesvidati, a to je, u suštini, dobro za nas, kao što možemo nešto voljeti, a ono je, uistinu, loše za nas. Zato nam Sveznajući kaže: Allah zna, a vi ne znate [\[9\]](#) (وَاللَّهُ يَعْلَمُ أُنثُمَا تَعْلَمُونَ). Stoga je jedno od vlastitih imena posljednje Božije objave i El-Furkan, po kojemu je Kur'an knjiga koja predstavlja „mjerilo za razlučivanje onoga što je istinito od onoga što je lažno“ [\[10\]](#). Osim Kur'ana, kao Furkana, Bog Dragi je čovjeku darovao i unutarnje „mjerilo za razlučivanje onoga što je istinito od onoga što je lažno“, koje djeluje onda kada je čovjek prosvijetljen takvalukom, tom dragocjenom sviješću o Allahovoj sveprisutnosti [\[11\]](#) (إِن تَتَّقُوا اللَّهَ يَجْعَلْ لَكُمْ فُقَاتًا).

Bogobojazan i pobožan, Allahu predan čovjek, prihvata za dobro ono što je Bog Dragi kazao da je dobro, a smatra zlim ono što je Bog Dragi kazao da je zlo, i postupa u skladu s tim. To njegov život čini kvalitetnim: posjeduje red u sebi i nastoji ga širiti oko sebe. Pri tome, naravno, nailazi na otpor onih koji nered smatraju redom i bore se da ga šire oko sebe, jer je njihovo mjerilo izokrenuto, okrenuto naopačke, pa stvari vide i prikazuju suprotno onome što one uistinu jesu: šejtan im je prikazao lijepim postupke njihove i od Pravoga puta ih odvratio, te oni ne umiju (sami) naći Pravi put. [\[12\]](#) (وَرَبَّنَا إِنَّا أَعْمَالُنَا وَسَيِّئَاتِنَا أَعْمَالُ الشَّيْطَانِ الَّذِي هُوَ عَدُوٌّ لِّبَنِي آدَمَ) tako da će im trud u životu na ovome svijetu uzaludan biti, a misle da je dobro ono što rade [\[13\]](#) (ضَلَّ سَبِيلَهُمْ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَهُمْ يَحْسَبُونَ أَنََّّهُمْ مُّحْسِنُونَ صُنْعًا) Kada im se kaže: "Ne remetite red na Zemlji!" - odgovaraju: "Misamo red uspostavljamo!" Zar?! A, uistinu, oni nered siju, ali ne opažaju. [\[14\]](#)

Osim što imaju krivu viziju stvarnosti, ljudi koji nemaju vjeru u Boga Dragoga su i kratkovidi. Ne vide dalje od površne slike Ovoga Svijeta (يَعْلَمُونَ ظَاهِرًا مِمَّا الْحَيَاةِ الدُّنْيَا). [15] Čak i njega ne vide kako treba. Kako bismo to sebi pojasnili, a oni to svakako ne mogu uvidjeti, te kako ne bismo došli u iskušenje da i sami pogriješimo - poslušajmo kako Kur'an oslikava suštinu Ovoga Svijeta, Dunjaluka:

Znajte da život na ovome svijetu (الْحَيَاةُ الدُّنْيَا) nije ništa drugo do igra (لَعِبٌ), i razonoda (لَهْوٌ), i uljepšavanje (زِينَةٌ), i međusobno hvalisanje (تَفَاخُرٌ) i nadmetanje imcima i brojem djece (تَنَكُّرٌ)! Primjer za to je kiša (غَيْثٌ) poslije koje bilje (نَبَاتٌ) izraste, što oduševljava nevjernike, ono zatim nabuja, ali ga poslije vidiš požutjela, da bi se na kraju skršilo. A na onome svijetu je teška patnja (عَذَابٌ) ili [16] Allahov oprost (مَغْفِرَةٌ) i zadovoljstvo (رِضْوَانٌ); život na ovome svijetu je samo varljivo naslađivanje (مَتَاعًا غُرُورًا). [17]

Svjesni varljivosti sadržaja ovoga svijeta i njihove prolaznosti, vjernici neće dozvoliti da ih to obmane i umanju njihovu želju da time steknu vrijednosti istinskog života - života na Onome, Drugome Svijetu. Uzvišeni kaže:

Život na ovome svijetu (الْحَيَاةُ الدُّنْيَا) nije ništa drugo do zabava i igra, a samo onaj svijet (الدَّارُ الْآخِرَةُ) je - (istinski) život (الْحَيَوَانُ), kad bi oni samo znali! [18]

Zato iskreno predani mu'mini svakom karunu svoga vremena upućuju savjet:

"I nastoj da time što ti je Allah dao stekneš onaj svijet (الدَّارُ الْآخِرَةُ), a ne zaboravi ni svoj udio na ovome svijetu (الدُّنْيَا) i čini drugima dobro, kao što je Allah tebi dobro učinio, i ne čini nered (الْفَسَادَ) po Zemlji, jer Allah ne voli one koji nered čine (الْمُفْسِدِينَ)". [19]

Cijenjena braćo i poštovane sestre.

Sve ima svoju vrijednost, pa i Dunjaluk. Ma koliko njegova vrijednost, u odnosu na Ahiret, bila mala, on je prilika da na njemu, na najbolji mogući način, iskoristimo blagodat darovanog nam života. Taj način nam je pokazan u Uputstvu za njegovo korištenje: u Knjizi Vodilji, Kur'anu Časnom. Ako želimo saznati šta je za nas dobro - tamo ćemo saznati; ako želimo naučiti kako prepoznati ono što je za nas loše - tamo ćemo naučiti. Zato:

- Za ljubav prema Bogu i Njegovom Poslaniku možemo kazati da je nešto najpoželjnije;
- Za iskreno vjerovanje možemo reći da je dobro;
- Za dobročinstvo možemo kazati da je općekorisno; i sl.

jer ih je Bog Dragi definirao kao dobro i na njih nas podstiče...

- Za rakiju ne možete reći da je dobra;
- Za prostituciju ne možete kazati da je užitak;
- Za laž ne možete reći da je korisna;
- Za krađu ne možete kazati da je unosna;
- Za nasilje ne možete reći da je pravda;
- Za nered ne možete kazati da je red... i sl.

jer ih je Bog Dragi definirao kao zlo i strogo zabranio. Kada biste čak i pokušali zlo nazvati dobrim, i nastojali to opravdati, zlo neće promijeniti svoju prirodu - ostaje zlo.

Svaku stvar treba zvati njenim imenom i vrednovati vrijednošću koja joj istinski pripada. Dunjaluk je prolazan, obmanjujući i vrijedi malo. Ahiret je vječan, istinski je život i vrijedi neprocjenjivo mnogo. Ahiret je bolji od Dunjaluka. Pametan će znati koliko kojemu treba posvetiti svog dunjalučkog vremena.

Pejgamber nas uči:

Budi na dunjaluku, kao da si stranac (عَرِيبٌ) ili putnik (عَابِرُ سَبِيلٍ)! [20] Tirmizija još dodaje: Sebe (već) smatraj (jednim) od stanovnika kabura (أَصْحَابِ الْقُبُورِ)! [21] Ibn Omer, radijellahu 'anhu, govorio je: Kada omrkneš, ne očekuj sabah; kada osvaneš, ne očekuj noć; i uzmi od zdravlja za bolest; i od života za smrt!" [22]

Milostivi Rabb, Svom najdražem stvorenju, Svom habibu Muhammed-pejgamberu, a i svima nama skupa, kao i svakom od nas pojedinačno, kaže:

وَالْآخِرُ خَيْرٌ لِّكُمِنَ الْأُولَىٰ

Onaj svijet je, zaista, bolji za tebe od ovoga svijeta. [23]

Iskoristimo dar života na najbolji način - vjerovanjem i činjenjem dobra, promicanjem Istine i ustrajavanjem na njoj. [24]

Budimo svjesni da ništa ne možemo bez Uzvišenog Gospodara. Život i smrt Njegovo su djelo. [25] Stvorio ih je kako bi nas iskušao ko će se bolje ponašati. [26] Da bismo shvatili, On kaže:

On vas stvara od zemlje (تُرَابٍ), zatim od kapi sjemena (نُطْفَةٍ), zatim od zakvačka (عَلَقَةٍ), zatim čini da se rađate kao dojenčad (طِفْلًا), i da stignete do muževnog doba (أَشُدُّكُمْ), i da postanete starci (شَيْوخًا) - a neki od vas umiru prije - i da poživate do suđenoga časa (أَجَلًا مُّسَمًّى) kako biste mogli shvatiti. [27]

Budimo svjesni Njegove sveprisutnosti i Njegove svemoći i nemojmo Mu upućivati polovične dove, one koje upućuju ljudi kojima je Ovaj Svijet krajnji cilj. Oni mole: Daj Ti nama, Gospodaru naš, na ovome svijetu! (رَبَّنَا آتِنَا فِي الدُّنْيَا)", jer takvi na Onom Svijetu neće imati ništa. Naša dova treba da bude potpuna, kao i naša nastojanja da je budemo dostojni: Gospodaru naš, podaj nam dobro i na Dunjaluku i na Ahiretu, i sačuvaj nas patnje u Ognju! (رَبَّنَا آتِنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَفِي الْآخِرَةِ حَسَنَةً وَقِنَا عَذَابَ النَّارِ) [28]

Vodimo računa o tome šta želimo, šta govorimo i šta radimo, jer Uzvišeni kaže:

Onome ko bude želio nagradu na Onom Svijetu (حَرْثًا لِّلْآخِرَةِ) - umnogostručit ćemo je, a onome ko bude želio nagradu na Ovom Svijetu (حَرْثًا لِّلدُّنْيَا) - dat ćemo je, ali mu na Onom Svijetu nema udjela. [29]

Kur'an je Uputstvo za upotrebu života. Uči nas kako da živimo, kako da radimo, kako da želimo i volimo, kako da dove činimo...

Za kraj ovog našeg druženja izdvojio sam nekoliko ajeta iz sure Mu'min (ili Gafir). Oni govore o onima koji drže Arš, i onima oko njega. Vjerujemo da se ajeti odnose na meleke. Eto, ti meleki, u takvom stanju, tesbih i tahmid čine Rabba svoga, vjerujući Ga, a u isto vrijeme mole Ga za oprost grijeha mu'minima. Daj, ja Rabbi, da i mi budemo među tim mu'minima. Ti meleki uče ovu dovu (neka to bude i naša završna dova za večeras):

Gospodaru naš, Ti sve obuhvataš milošću (رَحْمَةً) i znanjem (عِلْمًا); zato oprosti onima koji su se pokajali i koji slijede Tvoj put i sačuvaj ih patnje u vatri (عَذَابَ الْجَحِيمِ)!

Gospodaru naš, uvedi ih u edenske vrtove (جَنَّاتٍ عَدْنٍ), koje si im obećao, i pretke njihove i žene njihove i potomstvo njihovo - one koji su bili dobri; Ti si, uistinu, silan i mudar.

I počtedi ih kazne zbog ružnih djela (السَّيِّئَاتِ), jer koga Ti toga dana počtediš kazne zbog ružnih djela - Ti si mu se smilovao, a to će, zaista, veliki uspjeh biti (الْفَوْزُ الْعَظِيمُ)!" [30]

Amin!

-
- [1] El-Bekare, 38.
 - [2] Alu 'Imran, 9.
 - [3] Tako Asad prevodi pojam huden. (Asad 2004: 10)
 - [4] Asad 2004: 4.
 - [5] El-Bekare, 2.
 - [6] El-Bekare, 38.
 - [7] Ta Ha, 124.
 - [8] Asad 2004: 477.
 - [9] El-Bekare, 216.
 - [10] Asadov prijevod pojma furqān u El-Bekare, 185. (Asad 2004: 38)
 - [11] El-Enfal, 29.
 - [12] En-Neml, 24.
 - [13] El-Kehf, 104.
 - [14] El-Bekare, 11-12.
 - [15] Er-Rum, 7.
 - [16] Prema Taberiju veznik we (i) ima ovdje značenje ew (ili). (Asad 2004: 849)
 - [17] El-Hadid, 20.
 - [18] El-'Ankebut, 64.
 - [19] El-Kasas, 77.
 - [20] Bilježi ga Buhari.
 - [21] Bilježi ga Tirmizi.
 - [22] Bilježi ga Buhari.
 - [23] Ed-Duha, 4.
 - [24] El-'Asr, 1-3.
 - [25] Gafir (Mu'min), 68.
 - [26] El-Mulk, 2.
 - [27] Gafir (Mu'min), 67.
 - [28] El-Bekare, 201-202.
 - [29] Eš-Šura, 20.
 - [30] Gafir (Mu'min), 7-9.